

Aan de eeuwige dood valt niet te ontkomen. Geen verlossing door menschen mogelijk. Wel noemde Lamech zijn zoon Noach, zeggende: „Deze zal ons troosten“, maar... „Noach stierf“ (Gen. 5:28-29 en 9:29b). Alleen God kan redding geven. De profundis klinkt de kreet: „Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt“ (Jes. 64:1a; Ps. 130:1, 2a en 3).

Eerste Deel. Het volk dat het geklank kent (Ps. 89:16, en berijmd: 7), klemmt zich vast aan de Oudtestamentische beloften (Jes. 55:1; Gen. 3:15; Jes. 11:1, 2 en 10c; Jes. 7:14b; Jes. 9:5; Jes. 40 vs 11).

Het menselijk-onaanvaardbare aanvaardt het; het ongeziene gelooft het: „over U zal de Heere opgaan, en Zijne heerlijkheid zal over u gezien worden. En de Heidenen zullen tot uw licht gaan, en koningen tot den glans, die u is opgegaan“ (Jes. 60 vs 1-3).

Overschitterd door die glans, heft het volk dat het geklank kent, de overwinningspsalm aan: „Gij toch, Gij zijt hun roem...“ (Ps. 89, ber.: 8).

Tweede Deel. Als de tijden vervuld zijn en de Liefde Gods tot Zion (Ps. 87 ber.: 1 en 2) voor het oog van alle volken openbaar wordt, getuigen de Nieuwtestamentische Zieners, Johannes de Dooper en Zacharias, van het Licht dat opgaat, aansluitend aan de geïnspireerden Gods uit oude dagen (Joh. 1 vs 6-8; Luc. 1:67; Lofzang van Zacharias: 1, 4 en 5; Ps. 2:12a; Ps. 2:7).

Derde Deel. Het laatste deel, dat de climax moet brengen, vangt aan met de saamvattende geloofszang: „Dit is de dag, dien God ons schenkt“ (Gez. 112:1, 4, 6), gevolgd door de majestueuze inzet van het Johannesevangelie: „In den beginne was het Woord...“ (Joh. 1:1 en 14a en c).

Slechts onderbroken door de berijming van Maria's lofzang, vormt het eigenlijke Kerstverhaal naar Lucas de hoofdinhoud van dit gedeelte.

(Luc. 1:26-33; Luc. 1:38; Lofzang van Maria: 1, 2, 3; Luc. 2:1-7; id.: 8-14; id.: 25-32).

De aanbidding door de Wijzen uit het Oosten (Matth. 2:10, 11) vormt de overgang tot de lof van Oud- en Nieuwtestamentische gemeente (Ps. 135:19-21).

De tekst vindt hierin een passend slot.

Epiloog. Ten deele gezegd, ten deele gezongen, kan deze weggelaten worden zonder schade voor de bouw van het geheel. Toch zouden we dit slotstuk, „ad libitum“ geschreven, bij gunstige omstandigheden niet gaarne missen. Schildert de Inleiding de ellende der wereld en de noodzakelijkheid van Jezus' komst als Verlosser, hier verkondigt Gods Woord (1 Tim. 1:15a; 2 Cor. 8:9), wat volbracht is, waarna de jubel over het hemelsche heil (Ps. 72:18 en 19) zijn hoogtepunt bereikt in „Zijn naam moet eeuwig eer ontvangen“ (Ps. 72 ber.: 11).

We meenen dat Dr. Harrenstein door deze opvatting van zijn moeilijke taak een „Bijbelstof“ geschapen heeft, waardig om op waardige wijze door een geloovig componist bewerkt te worden. Maar ook, dat de keuze juist van het centrale heilsfeit als hoofdthema voor muzikale expressie eischen van volmaaktheid stelt waartegen menschele onvolmaaktheid, ook het slechts-tien-deele-kunnen van den musicus wel móet openbaar worden. Met des te meer dankbaarheid aanvaarden we daarom het werk van Harrenstein zooals het geworden is onder de doorschouwende en accentueerende toonkunstenaarsvisie van Hubert Cuypers.

JOH. LUIJKENAAR FRANCKEN.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

De Ster der Wijzen.

Hetgeen ons in Mattheus 2 medegedeeld wordt omtrent de ster, die de wijzen in het Oosten zagen en die hen naar Palestina deed trekken om den geboren Koning der Joden te zien en te aanbidden, heeft velen in vroegere eeuwen er toe gebracht, hypothesen op te stellen, die een verklaring trachten te geven van het licht, dat den wijzen tot gids is geweest.

Reeds Kepler, één der grondleggers van de moderne astronomie, heeft zich met deze kwestie bezig gehouden. Hij meende dat de ster der wijzen geweest is een „conjunctie“ van eenige planeten. Onder conjunctie verstaat men in de sterrenkunde het dicht bij elkaar staan van hemellichamen, die zich gewoonlijk niet vlak bij elkaar bevinden. Hij kwam waarschijnlijk tot deze meening, doordat in zijn tijd juist zulk een conjunctie plaats vond, namelijk van de planeten Jupiter en Saturnus in het sterrenbeeld de Visschen.

Intusschen was Kepler niet de eerste, die hierover een hypothese opstelde. Anderhalve eeuw tevoren reeds had een ander geleerde, Abarbanel, erover geschreven. Abarbanel was een joodsch geleerde, in 1437 te Lissabon geboren en in 1508 te Venetië gestorven, die onder meer bijbelcom-

mentaren schreef. Hij deelt ons mede dat in die dagen onder de joodsche astrologen de meening algemeen verbreid was, dat een eventuele conjunctie van Jupiter en Saturnus in 't sterrenbeeld „de Visschen“ als een teeken beschouwd moest worden van de komst van den Messias. Merkwaardigwijze heeft een dergelijke conjunctie in de Visschen ook in dien tijd plaats gevonden, in 1463. Mogelijk, dat Kepler daarvan kennis droeg. In ieder geval vond in Kepler's tijd in 1603 wederom een conjunctie plaats. Toen de twee planeten een jaar later in 1604 nog tamelijk dicht bijeen waren, dook er vlakbij een zoogenaamde nieuwe ster, een nova, op. Dit bewoog hem er toe het vermoeden uit te spreken, dat de ster der wijzen de vereniging geweest was van de planeten Jupiter en Saturnus benevens nog een nieuwe ster.

Dergelijke novae komen nogal eens voor. Zoo gemiddeld eens per jaar. Het zijn sterren, die van zeer zwak, of onzichtbaar voor het bloote oog in korten tijd, in enkele maanden of dagen, buitengewoon in helderheid toenemen, zoodat ze beginnen op te vallen; daarna nemen ze weer af in helderheid. Door middel van planetentafels kon Kepler uitrekenen, dat er in het jaar 748 na Rome's stichting, dat is plm. 5 jaar voor Chr., een conjunctie was geweest van Jupiter en Saturnus en Mars. Zoo kwam hij tot de meening, dat het deze zeldzame vereniging van drie planeten geweest was, waarbij dan nog de nova kwam, die de Wijzen uit het Oosten, volgens de regels der astrologie, opmerkzaam had gemaakt op een feit van de allerhoogste beteekenis. Met nieuwe planetentafels berekende Encke later, dat er in 747 na Rome's stichting (dat is dus plm. 6 jaar v. Chr.), weliswaar een vereniging van planeten was geweest, echter niet van drie maar van twee.

Cardano daarentegen meende in het bijzondere verschijnsel alleen maar een ster te moeten zien, die slechts voor korten tijd een fel licht gaf en met een tusschenperiode van ruim 300 jaar (juister 314 jaar) verscheen. Deze ster zou dan identiek moeten zijn met de bekende nova van het jaar 1572, voor het eerst gezien door Tycho Brahe, Kepler's leermeester. Daar 1572 ongeveer 5 maal 314 is, meende men, dat het met den tijd van Christus' geboorte wel aardig uitkwam. Het geloof hieraan was zoo sterk, dat deze ster 314 jaar later, dus tegen 1886 weer verwacht werd als een teken van de tweede komst van Christus. Van vroegere verschijningen vóór 1572 is niets met zekerheid bekend.

Tenslotte geef ik hier nog weer de meening van Lauth, een Egyptoloog uit de vorige eeuw. Hij ziet in de ster der wijzen met eenige waarschijnlijkheid de Sothis- of Siriusverschijning. In verband met de Nijloverstromingen werd elk jaar nauwkeurig gelet op het eerste verschijnen van Sirius aan den morgenhemel. Telkens, als deze plaats had op den eersten dag van een bepaalde maand, was er een zekere periode (Sothis-periode) verstreken. Deze periode is 1460 jaar. In 5 jaar v. Chr. was weer zulk een periode verstreken. Gedurende drie daarop volgende jaren kwam Sirius te voorschijn op den zelfden eersten dag der bepaalde maand. Lauth stelt daarom Christus' geboorte in 3 jaar v. Chr.

Verder meent hij, dat Herodes reeds in 5 jaar v. Chr. van de wijzen kennis had gekregen aangaande de te verwachten geboorte van een nieuwen Koning. Hierin meent hij ook een oplossing te zien voor het feit, dat Herodes alle kinderen uit Bethleem en omgeving liet ombrengen, van twee jaren oud en daaronder, naar den tijd, dien hij van de Wijzen naarstiglijk onderzocht had.

Voorzover mij bekend is, heeft de nieuwere astronomie aan de bestaande geen andere hypothesen toegevoegd.

Wat moeten we nu van deze oplossingen denken? Ik geloof, dat geen van deze beschouwingen juist is. Want geen er van geeft eenige verklaring van het feit, dat de ster der Wijzen hen op hun tocht „voorging“. Het lichtverschijnsel kan zich dus niet op grooten afstand bevonden hebben en moet wel een verschijnsel binnen onzen dampkring geweest zijn. En dit rechtstreeks uit de Bijbelmededeeling af te leiden feit, is met geen van de geopperde veronderstellingen te vereenigen.

We zullen met dit sterverschijnsel wel staan voor een direct wonder Gods. En deze verklaring bevredigt ons, die in gansche het kerstgebeuren gelooven als in een wonder van Gods genade en almacht, ook volkomen.

J. M. SMORENBURG.

OPVOEDING EN ONDERWIS

De Gereformeerde student en het ouderlijk huis.

II.

De verhouding van den student tot het ouderlijk huis kan leiden tot een conflict, dat samenhangt met de groote vraag, hoe de verhouding moet zijn van ouders tot hun volwassen kinderen. Het vraagstuk is in den bekenden roman „De Opstandigen“ literair aan de orde gesteld; het heeft zijn betee-

kenis ook voor onze dagen, ook voor onze Gereformeerde gezinnen. Het komt mij voor, dat elk gezin, ook het allerbeste, de moeilijkheden in meerdere of mindere mate ondervindt van den uitgroei der jeugd in het milieu van het gezin. Eens sprak ik met een geleerd man, van groote eruditie, over de grenzen van goed en kwaad. Hij, rationalist, wilde alles beredeneeren, aanvaardde niet een van God gegeven levenswet. Op mijn vraag, wat hij aan zijn zoon zou zeggen, wanneer die eenmaal volwassen, andere opvattingen dan de zijne over ethiek en moraal zou aanhangen, antwoordde hij: „Wanneer zijn redeneering sterker is dan de mijne, zal ik toegeven“. Wij weten niet of liever wij twijfelen er sterk aan of zoo de verhoudingen moeten worden bepaald, of zoo de geestelijke goederen van het eene geslacht op het andere moeten worden overgegeven, en of niet juist zóó de conflicten ontstaan, die ouders van kinderen verwijderen, die in de levensverhoudingen nameloos veel zorg en verdriet baren. Gezegd zij het gereformeerde beginsel, dat universeel is, dat ook omvat de verhouding van ouders en volwassen kinderen. Samen buigen, eerbiedig en ootmoedig buigen voor Gods soevereine levenswet, niet krachtens denken en redeneeren, maar op grond van het geloof, dat geeft kracht en richtsnoer in het conflict van ouders en rijpende jeugd.

Wij bepalen ons hier tot den student, waarvan wij als regel het wenschelijk achten, dat hij niet in het ouderlijk huis blijft. Natuurlijk kan het vaak niet anders, maar wanneer het wel anders kan, dan geven wij er de voorkeur aan, dat de student in de vrijheid leert zijn zelfstandigheid te verkrijgen. Wij hebben al eerder gewezen op de beteekenis der vrijheid voor dengene, die hooger onderwijs ontvangt. Wie de vrijheid niet kan verdragen, is niet waard hooger onderwijs te ontvangen. Het is impliciet aan academische vorming, te rijpen in de sfeer der vrijheid. Woont een student op kamers, dan heeft hij zelf te bepalen, hoe laat hij opstaat en naar bed gaat, wie zijn vrienden zijn, die hij ontvangen wil, wanneer hij college wil loopen of niet, wanneer hij studeeren wil of niet. Volstrekt is niet de bedoeling, dat hij in al deze dingen willekeurig kan handelen, neen, maar dat hij in al die dingen en nog zooveel meer, zelfstandig zal beslissen, zonder voorschrift van vader of moeder, maar naar eigen geweten, naar eigen gebondenheid aan de wet Gods, die hem persoonlijk gesteld is.

De ouder vergeet niet van zijn kind allerlei beloften of zij hierin uitermate sober in verband met het karakter van den zoon of met het oog op bepaalde gevaren, die hem mochten bedreigen.

De ouder is niet af van zijn zoon, wanneer hij als student de ouderlijke woning verlaat; hij blijft toezien en dat zeer nauwlettend, of er een schadelijke weg zij, maar hij late, zooveel het mogelijk is, voor eigen verantwoordelijkheid, de inrichting van zijn leven, de beslissing over zijn doen en laten. Maar ook hier geldt: Zal dit mogelijk zijn, dan moet de opvoeding van den jongen zóó zijn, dat hij, straks volwassen, gaarne, uit eigen overtuiging, wandelt in de wegen des Heeren, waarin de ouders hem, al hun levensdagen, zijn voorgegaan.

Maar hoeveel studenten wonen nog op kamers? Wij durven te schatten, dat niet meer dan de helft nog op kamers woont, misschien nog minder, en dat zeer velen heen en weer reizen van hun woonplaats naar de Universiteitsstad.

Ook voor den student thuis bepleiten wij de vrijheid, maar dan zien wij de verhouding toch geheel anders. Het gezin is een kleine kring, waarbinnen allerlei gezagsverhoudingen bestaan, niet hard en streng als vaak in het maatschappelijk leven, maar verwarmd en verheven door de liefde, die de samenleving daardoor verre opheft tot hooger peil. Die goede samenleving wordt bevorderd door orde en regel, waaraan ook de student zich willig onderwerpt. Wij rekenen hiertoe in onze gezinnen, het gemeenschappelijk beginnen met de lezing der Heilige Schrift en gebed, hetgeen ieder gezin, dat dezen zegen niet kent, ons benijden kan. Ieder lid van het gezin zij daarbij tegenwoordig, met de mogelijkheid van uitzondering voor den student, waarin de wijsheid van den vader en de teederheid van de moeder den juiste weg wel zullen vinden.

In het gezin is het in- en uitgaan, het meebrengen van vrienden, het geheele leven van den student gebonden aan het gezinsleven, maar dan toch altijd zoo, dat er zooveel mogelijk ruimte blijft voor den groei van het jonge leven.

Ach, ouders, laat den jongen man eens laat thuis komen, als ge weet en dat moet ge weten, dat hij niet op verkeerde paden wandelt. Studenten hebben nu eenmaal altijd veel gevoeld voor de stille uren van den nacht of om de wetenschap, of om de amicitia te beoefenen. De vrijheid van den student ligt in de volstrekte gebondenheid aan de eigen levenswet, die niet voor allen precies dezelfde behoefte te zijn. Wel in de levensmoraal, die de Heilige Schrift ons geeft en waarin juist vader en zoon, gezin en student elkander kunnen vinden, omdat zij beiden buigen voor de zedewet, die God voor beiden gesteld heeft. Vrijheid is niet los zijn van eigen levenswet; dit geldt voor individu en soort, voor ouders en kinderen.

De student is een bevoorrecht wezen. Op den leeftijd, waarin zooveel al gewikkeld zijn in de handelingen van den leeftijd, is zijn bestaan nog

gericht op
antwoorde
neer het
meerde
Gereform
levenspra
Gereform
Het moe
meerde s
van zijn
demische
lei gadin
dat de
allerlei
wasdom
wat da
onverve
zielele
len tot
nu een

Neen,
wanneer
dent wo
huns w
daarvan
kinderen
paden.
de opvo
en moe
nemen.
kind, vo
keert? W
onvrede
zij dan,
wegen?

Wij a
Gereform
om zich
taak, m
zij strak
het Chr
eenerzij
dat in z
lokken
de zuig
de mens
scheppin
den heil

De v
het
in vrijh
hieraan
leven e
Schrift
gen in
schiedes
wetensch
van des
legende
Gereform
heeft
op te
ligt in
van de
Heilige
volk er
studeer
zal de
het con
mitous

Dan
heid op
hij zoo
op den
gevorm
in de
Dan
anderer
wetensc
verbree
vordert

Den

In he
lijke On
Onderw

K
Uit
Moe
telijk
Een v
op m
zijn.
den
ken,
stan
aan
Kerst
zich
gen.
H.

onze Gerefor-
dat elk gezin,
in meerdere
n uitgroei der
Eens sprak ik
eruditie, over
ij, rationalist,
niet een van
raag, wat hij
die eenmaal
de zijne over
twoordde hij;
dan de mijne,
of liever wij
verhoudingen
eestelijke goe-
ndere moeten
zoo de con-
nderen verwij-
umeloos veel
het gerefor-
at ook omvat
sen kindere-
g huigen voor
htens denken
et geloof, dat
iet van ouders

ent, waarvan
dat hij niet
kan het vaak
ders kan, dan
student in de
verkrijgen. Wij
eteekenis der
onderwijs ont-
ragen, is niet
n. Het is im-
rijpen in de
at op kamers,
at hij opstaat
zijn, die hij
wil lopen of
niet. Volstrekt
dingen wille-
hij in al die
andig zal be-
er of moeder,
gebondenheid
ijk gesteld is.
d allerlei be-
verband met
et oog op be-
dreigen.

, wanneer hij
ant; hij blijve
een schade-
het mogelijk
de inrichting
doen en laten.
zijn, dan moet
zijn, dat hij,
overtuiging,
in de ouders
gaan.

g op kamers?
dan de helft
g minder, en
an hun woon-
en wij de vrij-
g toch geheel
t, waarbinnen
niet hard en
k leven, maar
die de samen-
ger poel. Die
door orde en
willig onder-
gezinnen, het
zing der Hei-
er gezin, dat
kan. Ieder lid
rdig, met de
den student,
de teederheid
zullen vinden.
st meebrengen
den student
lan toch altijd
lijft voor den

ens laat thuis
weten, dat hij
lenten hebben
de stille uren
of om de amin-
n student ligt
eigen levens-
zelfde behoefte
ie de Heilige
der en zoon,
inden, omdat
die God voor
los zijn van
idu en soort,
zen. Op den
id zijn in de
bestaan nog

gericht op het ontvangen. Maar daarom is zijn ver-
antwoordelijkheid ook groter nu en — later, wan-
neer het voor hem op geven aankomt. De Gerefor-
meerde student ontvangt thuis de liefde tot het
Gereformeerde levensbeginsel, tot de Gereformeerde
levenspraktijk, dat ook uitbloeit in liefde tot het
Gereformeerde volk en tot de Kerk des Heeren.
Het moest eigenlijk zoo zijn, dat iedere Gerefor-
meerde student uit volle overtuiging belijdenis doet
van zijn geloof, voordat hij begint met zijn aca-
demische studie. Het is door vrijzinnigen van aller-
lei gading voorgesteld als summum van wijsheid,
dat de jonge kinderziel niet mag bezwaard met
allerlei ideologie, maar dat de mensch, tot vollen
wasdom gekomen, zelf moet kiezen. Wij weten,
wat dat betekent. Zoo zijn er velen gekweekt, die
onverschillig zijn voor alle religie, voor alle fijner
zieleleven en waarvan wij de kinderen zien vervallen
tot allerlei dwaze mystiek, omdat de mensch
nu eenmaal bij brood alleen niet leven zal.

Neen, wij verwachten juist den waren wasdom,
wanneer wij de kinderen (dus lang voordat ze stu-
dent worden) leeren de beginselen, naar den eisch
huns wegs, dan zullen ze, oud geworden zijnde,
daarvan niet afwijken. Met droefheid zien wij ook
kinderen, uit eigen kring, afwijken naar wereldsche
paden. Wee ons, wanneer dit een gevolg is van
de opvoeding van het ouderlijk huis. Wanneer vader
en moeder het met het kerkgaan niet zoo nauw
nemen, wat zullen zij dan klagen, wanneer hun
kind, volwassen geworden, der kerk den rug toe-
keert? Wanneer onze kinderen thuis zien wanorde,
onvrede, gebrek aan liefde, onwaarschijnlijkheid, zullen
zij dan, volwassen, niet wandelen op eigen gekozen
wegen?

Wij achten het een voorrecht, wanneer zonen uit
Gereformeerde gezinnen naar de Universiteit gaan
om zich daar te bekwamen voor hun latere levens-
taak, maar dan toch in het vertrouwen, dat juist
zij straks vooraan zullen staan in den strijd, dien
het Christelijk geloof in onze dagen te strijden heeft,
eenerzijds tegen de bekoring van het wereldleven,
dat in zijn schoone glansen, de ziel tracht weg te
lokken van de aanbidding Gods en anderzijds tegen
de zuigkracht van wetenschap en techniek, waarin
de mensch zich meester waant van de krachten der
schepping en der samenleving, en driestweg loochent
den heiligen naam Gods.

De vorming van den Gereformeerden student zij
— het is uitvoerig in het bovenstaande betoogd —
in vrijheid, in groote vrijheid. Zonder twijfel zijn
hieraan gevaren verbonden, maar wie het in eigen
leven en in het leven van zijn zoon met de Heilige
Schrift niet aandurft, die moet zijn zoon niet bren-
gen in de sfeer van het hooger onderwijs. De ge-
schiedenis der Vrije Universiteit bewijst dat de
wetenschap niet behoeft te staan buiten het leven
van den gewonen, den niet gestudeerden man; in-
tegendeel, dat ook in het geestesleven van den
Gereformeerden mensch de wetenschap een plaats
heeft. Dr. Colijn heeft niet nagelaten er telkens
op te wijzen, dat de kracht der Vrije Universiteit
ligt in de trouw van het Gereformeerde volk en
van de Universiteit aan de openbaring Gods in de
Heilige Schrift. Daarin ligt de levende eenheid van
volk en wetenschap, ook van vader en zoon, die
studeert. Verstaan vader en zoon dit beiden, dan
zal de vrijheid niet tot een vloek worden, dan zal
het conflict tusschen ouders en kinderen niet cala-
miteus worden.

Dan zal de vader niet, in heimelijke zelfvoldaan-
heid opzien tegen den zoon, die studeert, omdat
hij zoo geleerd wordt, dan zal de zoon niet neerzien
op den vader, omdat deze niet wetenschappelijk is
gevormd, maar dan zullen beiden zich verheugen
in de genade Gods, die hun geworden is.

Dan zal uit het Gereformeerde gezin, naast veel
anderen zegen, ook deze zegen voortvloeien, dat de
wetenschap niet het leven naar den eisch Gods
verbreekt of verstoort, maar integendeel dat be-
vordert en sterkt.

Den Haag.

J. VAN ANDEL.

Waar gaan we heen?

In het laatst verschenen nummer van „De Christe-
lijke Onderwijzer”, orgaan van de „Unie van Christelijke
Onderwijzers”, trof ons de volgende recensie:

Kerstvertellingen, door Dien Brinkgreve.
Uitg. van Goor en Zn, Den Haag.

Mooie verhalen, mooie platen en mooie versjes. Har-
telijk aanbevolen voor jongere kinderen (8—10 jaar).
Een wensch: kunnen bij een herdruk de versjes niet
op muziek gezet worden? Dat zou stellig een aanwinst
zijn. Eerlijkheidshalve d.w.z. om niemand een katin
den zak te laten kopen, moeten we nog opmer-
ken, dat er vanuit orthodox-theologisch
standpunt bezwaren tegen dit boek zijn
aan te voeren. Wie echter heeft ingezien, dat het
Kerstfeest ver boven iedere theologie uitgaat, kan
zich slechts over een boek als dit verheugen.

H.

J.

We vreezen voor dezen recensent, dat hij een groote
uitzondering maakt op de lezers van zijn blad.

Maar ook dan is het al erg genoeg wat hier staat.
Mocht echter inderdaad de geest van den recensent
de geest zijn van zijn kring van de „christelijke onder-
wijzers”, dan wordt het o.i. tijd, dat schoolbesturen,
die er nog prijs op stellen, dat hun school een positief
karakter behoudt, overwegen of zij wel onderwijzers uit
den kring van dezen J. aan hun school begeren.

Want afgedacht van wat de inhoud is van de „Kerst-
vertellingen”, die besproken worden, toont de recensent
hier een groote onverschilligheid ten opzichte van de
belijdenis.

Wat belijdt deze schrijver dan op 't Kerstfeest?

En als het een onderwijzer is, die dit schrijft, wat
vertelt hij den kinderen dan?

Een teveel aan theologische studenten.

Onder dit opschrift schreef Dr. van Es in de
„Leeuwarder Kerkbode”:

Ook dit onderwerp is in den laatsten tijd nog al
eens in onze kerkelijke bladen aan de orde. De Mie-
dema schrijft er o.m. van in de „Groninger Kerkbode”.

„Het merkwaardige is nu, dat niet alleen enkele
kerkbodes op dit verschijnsel wijzen, en waarschu-
wend den vinger opheffen, maar dat ook professoren
thans met deze waarschuwingen aanvangen. Prof.
Waterink heeft in „De Reformatie” er op gewezen
en Prof. Bouwman neemt het niet alleen over in „De
Bazuin”, maar geeft er ook zijn instemming mee
te kennen.

„Zij verre van ons, dat we ons daarin verblijden.
Zelfs willen wij niet klagen over het groote getal
theologen. Op zichzelf noemen wij dat een verblij-
dend verschijnsel. Geen oogenblik zouden wij zelfs
nu nog willen ijveren voor het afschaffen van de
collecten voor hulpbehoevende studenten, om te ar-
beiden, dat er studenten in de theologie zijn, die door
haar onderhouden worden.

Alleen maar, waar we ook nu weer voor waar-
schuwingen willen is voor die kunstmatige kweek van
studenten in de theologie, door allerlei afzonderlijke
verenigingen en kringen, vooral als dat geschiedt
onder de voorstelling alsof er nog altijd zoo bizon-
dere nood zou zijn. Dit moet wel op teleurstelling
en op groote moeilijkheid uitloopen. En nu te meer
willen wij deze waarschuwing nog eens herhalen,
opdat er toch vooral voorzichtigheid zij in dezen.”

Hier wordt de spijker o.i. wel op den kop geraakt.
Het onderhouden van studenten voor den heiligen
dienst is volgens onze kerkenorde (art. 19) zaak van
de kerken zelf. En dit terecht, want de dienst des
Woords is haar dienst. En het kan nooit goed wer-
ken wanneer particuliere personen of verenigingen
den kerken de taak eigenmachtig uit de hand nemen.
De kerken kunnen dan ook naar art. 19 der K.O. deze
collecte niet doen ophouden. Jammer echter, dat men
dit nu pas inziet en men nu den put wil gaan dem-
pen nu het kalf reeds verdronken is.

Of zulke woorden helpen zullen?

Wat ons te wachten staat.

Uit de (R.-K.) „Gelderlander” knipten we het volgende
berichtje:

Het dagelijksch bestuur van den Nationalen Bond
tegen Revolutie wijst er op, dat van communistische
zijde getracht wordt de werkloosheid aan te wenden
ten dienste van de communistische actie. Tot dat doel
is een orgaan geschapen, dat landelijk deze geheele
actie zal moeten leiden. Plaatselijk zullen Werkloos-
zen-Agitatie-Comités een taak hebben in het samen-
brengen van werklozen en het wekken van een revo-
lutionnaire gezindheid onder hen. De eerste stappen
bestaan in het samenstellen van eischen, aan te bie-
den aan de gemeenteraden, welke — naar men van
communistische zijde voorstelt — onvulbaar moe-
ten zijn. Aan deze eischen moet dan kracht bijgezet
worden door een demonstratie van werklozen, die de
doorvoering dier eischen zal moeten verkrijgen.

Wat te Haarlem en te Rotterdam geschiedde en op
andere plaatsen in voorbereiding is, staat niet los
van elkaar, maar is onderdeel van het landelijk uit-
te voeren plan tot het kweken van een revolution-
nairen geest door middel van de werklozen.

De gelden voor deze actie zijn aan de Amsterdam-
sche Centrale aanwezig. Regelmatig worden uit Ber-
lijn aan het adres van de „Tribune” groote bedragen
toegezonden. De leiding van het geheel bestaat ten
slotte uit door de beweging betaalde personen, zooals
die in de communistische partijen te vinden zijn, doch
nimmer uit werklozen zelf.

Wat leven we toch in een vrij land.

Vergelijk daarbij eens datgene wat er in Rusland
gebeurt met „andersgezinden”.

J. W.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Anna Paulownapolder: J. v. d. Leek te Zaltbommel.
Campen (Oost-Friesland, Duitschland): G. Schroyenwever,
cand. te Osterwald-Veldhausen (Bentheim).
Gieszen-Oud- en Nieuwkerk: P. G. Kunst, hulppred., cand.
te Drenther.
Grappakkerk en Zuidwolde (Gr.): W. v. d. Heide te Zoutkamp.
Lochem: C. M. v. d. Loo, cand. te Den Haag.

Bedankt voor:

Rotterdam (Feijenoord): J. R. Goris te Apeldoorn.
Rotterdam (Katendrecht): Y. K. Vellenga te Meppel.
Smilde: S. E. Wesbeek te Hoorn.

Intrede te:

Middelham: P. A. Zeilstra, Tekst 1 Tim. 1:15.

Overleden:

13 December: H. Alting, Em. pred. te Voorschoten, 80 jaar.

Emeritaat.

De P. Bos, predikant der Geref. Kerk te Stadskanaal, is,
naar de „N. Pr. Gron. Cri.” yanneemt, voornemens op de
a.s. te houden vergadering der Classis Stadskanaal een ge-
zondheidsredenen eervol emeritaat aan te vragen.

De Bos is 60 jaar. Hij heeft tot heden 37 dienstjaren
gehad en stond achtereenvolgens te Zuidbroek, Ten Boer, Delf-
zijl, Winsum en sinds 1921 te Stadskanaal.

Candidaten tot den H. Dienst.

Cand. S. Wagenaar te Bozum, beroepen predikant der
Geref. Kerk van Heilsum, is door de Classis Hallum na
peremitoir examen met algemeene stemmen toegelaten tot
de bediening des Woords en der Sacramenten, en heeft
Zondag 11 Januari 1931 zijn ambt te aanvaarden, na be-
vestiging door Ds U. Elgersma, van Haamstede.

Cand. J. J. Bosma, van Zuidwolde (Gr.), beroepen predi-
kant der Geref. Kerk van Krabbendam (N.-H.), is door de
Classis Alkmaar peremitoir geëxamineerd en met algemeene
stemmen toegelaten tot den dienst des Woords en der Sacra-
menten. Hij heeft Zondag 11 Januari 1931 zijn ambt te
aanvaarden.

Cand. S. J. Dokter, van Den Helder, Dijkstraat 57, is door
de Classis Alkmaar praeparatoir geëxamineerd en beroepbaar
verklaard bij de Geref. Kerken in Nederland. Hij zal een
eventueel beroep gaarne in overweging nemen.

Door de Classis Bentheim der Alt-Reformierten Kirchen
(Gereformeerde Kerken) is praeparatoir geëxamineerd en be-
roepbaar verklaard de heer G. Schroyenwever, candidaat aan
de Theologische School te Kampen. De heer G. Schroyen-
wever zal gaarne des Zondags de Gereformeerde Kerken in
Nederland dienen, hoewel hij slechts een eventueel beroep
van een der Geref. Kerken in Duitschland in overweging wil
nemen. Adres voor Nederland: Trekvaart 299, Usselmuiden
bij Kampen.

De Classis Amsterdam der Geref. Kerken heeft praeparatoir
geëxamineerd en beroepbaar verklaard den heer A. Onak,
Theol. cand. aan de Vrije Universiteit, wonende te Amsterdam
(W.), Jan van Riebeeckstraat 21. Hij zal gaarne des Zondags
de Kerken dienen en een eventueel beroep in overweging
nemen.

Kerkinstituering.

Te Castricum zal ingevolge een besluit van de Classis
Haarlem overgegaan worden tot de instituering eener zelf-
standige Geref. Kerk. Ds T. Kramer, van Beverwijk, is als
consulent aangewezen.

Te Kantens (Gr.) zal nu overgegaan worden tot de institu-
ering van een zelfstandige Geref. Kerk. Reeds zijn door de
aldaar wonende manslidmaten der Kerk van Middelstum 4
ouderlingen en 3 diakenen gekozen.

Huwelijksbevestiging.

Te Haarlem heeft de Kerkeraad der Geref. Kerk besloten
met ingang van 1 Januari a.s. over te gaan tot afschaffing
van de betaling van kosten bij huwelijk, daarbij aannemende
dat de collecte voldoende compensatie zal opleveren.

Kerkgebouwen.

Te Apeldoorn is door den Kerkeraad der Geref. Kerk
de bouw van de derde Kerk aan den Arnhemse weg opge-
dragen aan den architect E. J. Rothuizen te Arnhem.

Te Meeuwen (N.-Br.) heeft de Kerkeraad der Geref. Kerk
besloten tot het bouwen van een nieuwe kerk. Het oude
gebouw, dat in 1840 als een boerenschuur was aangekocht
is, na 90 jaren gebruikt te zijn, geheel vervallen.

Zending.

Het verlof van Dr. H. A. van Andel, miss, predikant te
Solo (Java), is verlengd. Hij heeft voor de terugreis naar
Indië plaats besproken op de „J. P. Coen”, 14 Augustus
1931 van Genua. Zijn adres is tot 1 Januari 1931: „Harden-
broek” te Driebergen; en daarna: Velperweg 52 te Arnhem.

„GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND”

Beroepen te:

Amersfoort: H. C. v. d. Brink te Leiden.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Vlaardingen: K. G. v. Smeden te Haarlem en P. de Smit
te Utrecht.

Bedankt voor:

Apeldoorn: W. Bijleveld te Haarlem.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Tweetal te:

Rotterdam-Z.: A. Verhagen te Middelburg.

NETERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Drietal te:

Kampen (vac. A. v. d. Kooij): W. L. Mulder te Voorthuizen,
E. Schinmel te Ameide en J. J. Timmer te Ermelo.

Beroepen te:

Bergambacht: H. Ewoldt te Raamsdonksveer.
Domburg: P. F. v. Noort te Oud-Loosdrecht.
Hall bij Eerbeek (toez.): G. F. Callenbach, cand. te Amersfoort.
Heusden: T. G. Meester te Deurne.
Huizen (N.-H.) (2e pred. pl.): J. J. Timmer te Ermelo.
Nieuw-Buinen: G. v. Veldhuizen te Nigtevecht.
Rijssen: J. v. Amstel te Putten (G.).
Schelluinen: F. v. Asch te Randwijk.
Vaassen: J. C. Wethers te Oostwedde.
Valburg: E. Warmolts te Scherpenzeel.
Velsen: H. Dekker te Woest.
Zaandam-O.: J. H. Wessel te Burum.
Zonnemaire: J. Mortier te Zalk en Veecaten.

Aangenomen naar:

Den Burg (op Texel): T. Visser, cand. te Den Haag.
Slochteren: K. G. Kwant te Terkaple.

Bedankt voor:

Bennekom: J. Kievit te Baarn.
Holysloot: A. C. Lagrand, Em. pred. te Amsterdam.
Oosterhout: S. de Vries te Nieuw-Amsterdam.
Papendrecht: G. J. Koolhaas te Charlois (Rotterdam).
Purmerland: H. H. Schipper te Willemsoord.
Vinkeveen: A. v. Willigen te 's-Grevelduin-Capelle.
Zetten-Andelst: W. Rijnsburger te Polsbroek.
Zoutkamp-Vierhuizen (toez.): D. J. Politiek te Koitham.

Intrede te:

Monnikendam: J. W. v. d. Does, Tekst 1 Cor. 16:22.